

Kommunstyrelsens pensionärsråd

**Protokoll nr 6 fört vid kommunstyrelsens pensionärsråd sammanträde
tisdagen den 7 juni 2011 kl. 10.00-11.49**

Justerat den 13 juni 2011

Lars Wettergren
Ordförande

Eva Sahlin
Vice ordförande

NÄRVARANDE:

Ordförande Lars Wettergren (PRO)
Vice ordförande Eva Sahlin (SPF)

Ledamöter Anita Furehed (PRO)
Bror Lord (PRO)
Johnny Dahlin (SPF)
Mats Danielson (SPF)
Karin Wilborg (SPF)
Stig Alenlov (SKPF)

Ersättare Kurt Blank (PRO)
Per Hansson (PRO)
Olle Eriksson (SPF)
Evy Johansson (SPF)
Lena Hedqvist (SPF)
Ingrid Ollas (PRO)

Adjungerad -

Tjänstgörande ersättare: Kurt Blank (PRO) för ledamoten Barbro Karlsson (PRO)

Förhinder: Ledamoten Barbro Karlsson (PRO) samt ersättarna Donald Monvall (PRO), Kjerstin Genell Andrén (SPF), Barbro Ottosson (SKPF) och adjungerad Matti J. Korhonen (IKINUORET).

Närvarande tjänstemän: avdelningscheferna Chatrin Engbo och AnnMarie Ståhl, äldreombudsmannen Lotta Burenius, chefen för Patientnämndens förvaltning Staffan Blom (under pkt 3) samt nämndsekreteraren Barbara Ahlmark.

1. Genomgång av närvaro

Ordföranden Lars Wettergren öppnar sammanträdet. Sekreteraren noterar närvaro.

2. Val av justerare

Vice ordföranden Eva Sahlin utses att tillsammans med ordföranden Lars Wettergren justera dagens protokoll.

3. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av dagordningen

Inga övriga frågor anmäls. Ordföranden konstaterar att ett mejl från den adjungerade Matti J Korhonen har inkommit i dag den 7 juni 2011 kl. 09.02 med ett förslag angående införande av gratis bussresor till pensionärer utanför och ett förslag att Stockholms kommun reserverar platser i Finsk äldrecentrum för sverigefinska pensionärer som är boende i Stockholm och endast vid undantag för dem som kommer från andra kommuner. Mejllet dukades till förmötet.

KPR beslutar att överlämna förslagen till äldreförvaltningen för beredning och besvarande, varefter dagordningen fastställs.

4. Anmälan av protokollsjustering HKR 5/2011-05-10

Anmälan läggs till handlingarna.

5. Anmälan av protokollsjustering ÄN 5/2011-05-17

Anmälan läggs till handlingarna.

6. Anmälan av protokollsjustering KPR 5/2011-05-10

Rådet lägger anmälan med godkännande till handlingarna.

7. Genomgång av ärenden till äldrenämnden den 14 juni 2011**§ 6 Remiss om motion (2011:30) av Christopher Ödmann (MP) om internationellt språklyft inom äldreomsorgen**

Svar till kommunstyrelsen, dnr 327-826/2011

DNR 106-238/2011

Ärendet

I motion (2011:30) om internationellt språklyft föreslår Christopher Ödmann (MP) ett internationellt språklyft inom äldreomsorgen. Språklyftet skulle innebära att kommunfullmäktige beslutar att inventera äldreomsorgspersonalens språk och kulturreсурser, ge ansvariga och personal inom äldreomsorgen ökad kunskap om olika kulturer samt ge personal som behärskar andra språk och kulturer möjlighet att underhålla den kunskapen.

Äldreförvaltningen anser att det är viktigt att ge äldre människor med ett annat modersmål än svenska möjlighet att kommunicera på sitt modersmål för att undvika social isolering. Idag finns det olika typer profilboenden för äldre. Inom hemtjänsten finns det en stor variation av utförare och möjligheter att välja utförare utifrån specifika behov och önskemål. Det finns i dag en stor del medarbetare inom äldreomsorgen som har utomnordisk bakgrund. Äldreförvaltningens kostenhet utbildar personal i ämnet mångkulturell mat. Att se individen och att tillgodose den äldres individuella behov är viktigt inom äldreomsorgen. De redan pågående utbildningsinsatser som staden genomför är en bra start för ett fortsatt arbete med att undvika att äldre blir isolerade på grund av språkliga hinder eller att de inte ska få utöva sin kultur. Äldreförvaltningen ser därför inget behov av en särskild satsning på ett internationellt språklyft.

Rådet ställer sig bakom förvaltningens förslag och lägger ärendet till handlingarna.

§ 7 Remiss om motion (2011:34) av Mirja Räihä Järvinen (S) om hemtjänst

*Svar till kommunstyrelsen, dnr 327-830/2011
DNR 106-239/2011*

Ärendet

Mirja Räihä Järvinen (S) föreslår i sin motion att kommunfullmäktige ger äldrenämnden i uppdrag att göra en översyn av schablontiderna för hemtjänst och vidta åtgärder för förbättringar som motsvarar kraven i värdegrunden; att göra de förändringar som krävs i besluten så att de äldre som får hemtjänst även får veta hur mycket tid det finns till förfogade.

Mirja Räihä Järvinen (S) framför att schablontiderna för hemtjänst inte kan hållas. Hon framhåller även att äldreombudsmannen i sin årsrapport för 2010 påpekat att de äldre inte får veta hur mycket tid de har fått sig tilldelat.

Äldreförvaltningen tar upp följande:

Den 14 juni 2010 infördes ett gemensamt kartläggnings- och bedömningsinstrument för biståndsbedömning inom äldreomsorgen. Som en del i detta instrument ingår ett beräkningsunderlag med schablontider för samtliga insatser. Syftet med schablontiderna är att staden ska ha en gemensam syn på vilken tid som normalt åtgår för att utföra service och personlig omvårdnad. Utifrån de äldres behov ska en individuell bedömning av tidsåtgången alltid göras där det kan ske avsteg såväl med minskning som med ökning av tiden jämfört med schablontiden. Den bedömda tidsåtgången framgår både i beslutet till den enskilde och i beställningen till utföraren. Uppföljning av instrumentet har redan påbörjats och här ingår en analys av hur den individuellt bedömda tidsåtgången ligger i förhållande till schablontiden.

Äldreförvaltningen har också fått i uppdrag att göra en översyn av ersättningsnivåerna för hemtjänst. Översynen kommer genomföras i två steg där steg 1 är att se över ersättningen i dess nuvarande form i syfte att uppskatta behovet av justeringar och steg 2 där ett nytt förslag till ersättningsystem tas

fram. Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden bestyrker förvaltningens tjänsteutlåtande som sitt svar på remissen.

Rådet lämnar följande yttrande:

”Införandet av schablontider har oroat många äldre. Det är bra att en uppföljning och analys görs av tillämpningen av bedömningsinstrumentet. KPR kräver att brukarna får veta den faktiska tiden som beviljats per dag/vecka. KPR har i flera sammanhang uttalat att vårdtagarna ska ges ett avgörande inflytande över hur den tilldelade tiden disponeras.”

§ 8 Årsrapport för äldrenämnden för år 2010

Yttrande till revisionskontoret, dnr 355-59/2011

DNR 201-241/2011

Ärendet

Revisorerna har överlämnat sin årsrapport för äldrenämnden för verksamhetsår 2010. Revisionskontoret bedömer i sin granskning att det ekonomiska och verksamhetsmässiga resultatet är tillfredställande samt att bokslut och räkenskaper är rättvisande. Däremot är styrning, uppföljning och kontroll är inte helt tillräckliga.

Äldreförvaltningen besvarar synpunkterna och redovisar vidtagna åtgärder för de i rapporten påpekade förbättringsområdena. Förvaltningen fortsätter därutöver arbetet med att förbättra och säkerställa prognosarbetet.

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 9 Boendeplan för äldre i Stockholms stad

DNR 105-30/2011

Ärendet

”Äldrenämnden fattade den 14 oktober 2008 beslut om en planering för boenden för äldre i Stockholms stad med sikte på år 2020. Kommunstyrelsen fattade beslut i ärendet den 15 april 2009.

Stockholms stads äldreomsorg står inför en stor utmaning de kommande 30 åren. Antalet äldre över 80 år kommer att minska de närmaste tio åren för att därefter öka i en relativt hög takt från omkring år 2020. Förändringen påverkar behovet av äldreomsorg då cirka 75 % av alla äldreomsorgstagare är 80 år eller äldre. Detta innebär att staden successivt behöver minska antalet vård- och omsorgsplatser för att undvika ett stort överskott på platser år 2020. Från år 2020 ökar dock behoven i en relativt snabb takt vilket med dagens kapacitet skulle innebära ett underskott på över tusen platser i vård- och omsorgsboende år 2040.

Planeringen för boende för äldre påverkas av faktorer såsom den privata marknadens utveckling, den eventuella kommunaliseringen av hemsjukvården samt de äldres preferenser. Äldreförvaltningen anser att staden måste möta förändrade behov med en större flexibilitet. Stadens boenden ska snabbt kunna ställas om för att möta behoven hos de som kommer att bo i seniorboende,

trygghetsboende eller vård- och omsorgsboenden. Ett sätt att möta förändrade behov och utveckla en mer flexibel vård och omsorg är att inrätta mindre boendeenheter inom ett vård- och omsorgsboende. Enhetens inriktning kan enkelt ändras utifrån förändrade behov.

Äldreförvaltningen föreslår att fyra servicehus, Trekanten, Traneberg, Axelsberg och Skolörten omstruktureras till trygghetsboende. Dessa servicehus har det gemensamt att de utan större ombyggnation kan omstruktureras till trygghetsboende. Den föreslagna omstruktureringen till trygghetsboende innebär att ett större antal lägenheter frigörs, vilket betyder att lägenheterna inom en snar framtid kan förmedlas via bostadsförmedlingen.

I Stockholms stad finns ett överskott av korttidsplatser vilket anger ett tydligt behov av en förändring av stadens strategi för korttidsvård. Äldreförvaltningen föreslår att varje region planerar för behoven av korttidsvård med utgångspunkt i en behovsinventering för såväl anhörigstöd som korttidsvård.”

Rådet lämnar följande yttrande:

”Äldreförvaltningen föreslår bl.a. att fyra servicehus ska omstruktureras till trygghetsboende. Det gäller Trekanten, Traneberg, Axelsberg och Skolörten. Det är ett långtgående beslut som får stor betydelse för många.

I ärendet framgår inte om synpunkter inhämtats från nu berörda stadsdelsnämnder och SPR liksom från boendegruppen inom KPR. Någon redovisning lämnas inte heller av effekterna av de omfattande omstruktureringar som beslutades i stadens budget för år 2009 när 10 servicehus beslöts omstruktureras till annat boende.

Vilka är de verksamhetsmässiga och ekonomiska konsekvenserna av detta beslut, t.ex. användning av lokaler för frivilliga organisationer och annan äldreanknuten verksamhet.

Vad gäller korttidsvården redovisade äldreomsorgsinspektörerna i sin årsrapport nyligen en intressant men allvarlig beskrivning av tillståndet i verksamheten. Berörda stadsdelar har ett ansvar för att verksamhetens kvalitet höjs. Avveckling av platser är inte den mest adekvata åtgärden. KPR anser att en ändrad och löpande äldreboendeplanering har flera fördelar än den ordning som tillämpats hittills.

Avslutningsvis anser KPR att en komplettering av ärendet är nödvändig innan beslut fattas i denna viktiga fråga, t.ex. bättre prognosunderlag då det finns så stora skillnader mellan USK:s prognoser år 2007 och 2010.”

§ 10 Deltagande i nationella kvalitetsregister Senior alert och Svenska Palliativ registret
DNR 113-126/2011

Ärendet

”Regeringen har avsatt medel med avsikt att premiera de kommuner och landsting där samtliga vårdgivare deltar och rapporterar i de nationella

kvalitetsregistren, Senior alert och Svenska Palliativregistret. Intentionen är att ett deltagande i dessa register främjar till ett långsiktigt och systematiskt förebyggande arbete och ökar därmed den enskildes livskvalitet.

Senior alert och Svenska Palliativregistret tillhandahåller flera av de resultat och indikatorer som efterfrågas av myndigheter, stadsdelsnämnder och staden centralt. För ett optimalt underlag för verksamhetsutveckling och för att säkerställa ett fullgott uppföljningsunderlag för stadsdelsnämnderna och staden är det av största vikt att samtliga berörda verksamheter deltar.”

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 11 Omvårdnadslyftet

*Ansökan till Socialstyrelsen om stimulansbidrag, dnr 6452/2011
DNR 402-315/2011*

Ärendet

Omvårdnadslyftet är en regeringsstött satsning som syftar till att stärka kompetensen inom äldreomsorgen och ge medarbetarna möjlighet att växa i sina yrkesroller.

Omvårdnadslyftet kommer att pågå under åren 2011-2014 och Socialstyrelsen förbereder, administrerar och följer upp insatserna. Huvudmålet är att höja omsorgspersonalens kompetens och därmed höja kvaliteten inom äldreomsorgen. Målgruppen för omvårdnadslyftet är de yrkesgrupper i äldreomsorgen som har gymnasial utbildning, t.ex. vårdbiträden och undersköterskor. Undersköterskor och vårdbiträden är de yrkesgrupper som ofta finns närmast dem som behöver vård och omsorg och är därför en viktig målgrupp för att förbättra kvaliteten och effektiviteten inom äldreomsorgen. Kvaliteten i vården och omsorgen uppstår i det enskilda mötet mellan människor.

Under 2011 har Stockholms stad möjlighet att ansöka om 11 431 400 kronor. Ansökan ska göras senast den första juli 2011.

Äldreförvaltningen kommer att ansöka om stimulansbidrag som samtliga utförare av äldreomsorg i staden sedan får ta del av.

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 14 Anmälan av Patientnämndens årsrapport för verksamhetsår 2010

DNR 108-171/2011

Den inbjudne chefen för patientnämndens förvaltning Staffan Blom (se pkt 3 på dagordningen) presenterar patientnämndens arbete och 2010-årsrapporten och besvarar rådets frågor.

Ärendet

”De kommunala ärendena utgör en liten del av Patientnämndens ärenden och uppgick till 88 stycken, en marginell ökning med två ärenden jämfört med år 2009. Vanligtvis har närstående stått för anmälningarna.

Av dessa 88 ärenden avsåg 43 stycken brister i omvårdnad, en ökning med 72 % sedan år 2009 då antalet ärenden uppgick till 25 stycken. Särskilt ökade dessa ärenden i åldersgruppen 80 år eller äldre. Brister i omvårdnad avsåg t.ex. fallskada, avsaknad av vårdplan, brister i tillsyn och information till närstående. Flertalet omvårdnadsärendena avsåg vård och omsorgsboende. Problemområdet behandling, som omfattar utebliven eller ofullständig behandling och bristande medicinering, hade minskat med 21 % till 26 ärenden.

Antalet omvårdnadsärenden till Patientnämnden har ökat med 72 % under 2010. Äldreförvaltningen har kontaktat Patientnämnden för att få fram typ av ärenden som avses. Vanligt förekommande ärende avser fall och då ofta i samband med vistelse på korttidsboende. Avsaknad av vårdplaner, brister i information och tillsyn är andra frekventa händelser oavsett boendeform. Äldreförvaltningen ser det positivt att andelen kommunala ärenden till Patientnämnden utgör en liten del. Inom äldreförvaltningen pågår kontinuerligt arbete för att ytterligare förbättra patientsäkerheten inom stadens hälso- och sjukvård för äldre.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden beslutar att patientnämndens årsrapport för verksamhetsår 2010 läggs till handlingarna.”

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 15 Anmälan av projektplan för insatser för ökad brandprevention inom äldreomsorgen
DNR 118-316/2011

Ärendet

”Äldrenämnden gav i februari 2011 äldreförvaltningen i uppdrag att ta fram tydliga rekommendationer till rutiner för ökad brandprevention och utveckla vissa insatser i samverkan med Storstockholms brandförsvaret. Bakgrunden är att äldreförvaltningen uppmärksammat behovet av att utveckla arbetet när det gäller brandprevention. Äldre personer är särskilt riskutsatta när det gäller bränder i bostäder.

Ärendet beskriver projektplan för uppdraget att utarbeta tydliga rekommendationer till rutiner för ökad brandprevention och utveckla vissa insatser i samverkan med Storstockholms brandförsvaret.

Projektets huvudsyfte är att antalet bostads- och dödsbränder inom målgruppen ska minska. Genom att sprida information om förebyggande av bostadsbränder i ordinärt boende och utarbeta en checklista eller s.k. ”verktygslåda” vars innehåll är råd och tips på hjälpmedel för att förebygga bränder.

De som arbetar med uppsökande verksamhet och personal som möter äldre personer som bor i ordinärt boende ska kunna ge en tydlig, korrekt information om hur man kan förebygga brand i sin bostad. De som arbetar inom äldreomsorgen ska kunna identifiera personer med riskbeteende och ge de eller deras närstående information och tips om åtgärder som presenteras i ”checklistan” eller ”verktygslådan.”

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 16 Information om den planerade uppföljningen genom screening kring mat- och måltidssituationen inom demensboenden i staden

DNR 401-317/2011

Ärendet

Inom ramen för utvecklingsarbete kommer äldreförvaltningen pröva en modell för uppföljning av verksamheterna inom äldreomsorgen för att se om processen kan effektiviseras genom att samordning av äldreförvaltningens avdelningar ökar. Äldreförvaltningen planerar att under första delen av september genomföra en fördjupad, det vill säga en uppföljning som görs samtidigt på ett antal enheter i staden som bedriver vård- och omsorgsboende för personer med demenssjukdom. Det område som kommer att belysas vid detta tillfälle är mat- och måltidssituationen för äldre som bor på vård- och omsorgsboende med inriktning mot demens.

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 17 Nya Lex Sarah bestämmelser inom hela socialtjänsten från och med den 1 juli 2011

DNR 118-321/2011

Ärendet

”Den 1 juli 2011 införs nya bestämmelser om Lex Sarah i socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Lex Sarah utvidgas till att gälla inom hela socialtjänsten inklusive verksamhet vid Statens Institutionsstyrelse (SiS). Nämnden ska utse Lex Sarah-ansvariga personer som bland annat ansvarar för att ta emot rapporter om missförhållanden eller påtaglig risk för missförhållanden och fastställa rutiner för Lex Sarah.”

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 18 Rapportering av ej verkställda beslut enligt SoL och LSS för kvartal 1 år 2011

DNR 105-293/2011

Ärendet

”I ärendet redovisas de ej verkställda beslut som stadsdelsnämnderna rapporterat till Socialstyrelsen, revisionskontoret och äldreförvaltningen avseende kvartal 1 2011, se bilaga 1. För kvartal 1 2011 har stadsdelsnämnderna rapporterat totalt 101 beslut som inte hade verkställts inom tre månader. Under perioden har 23 av dessa beslut verkställts och 10 ärenden har avslutats varför det vid periodens slut den 31 mars 2011 fanns 68 ej verkställda beslut att rapportera. 65 beslut avser beslut om särskilt boende och i dessa fall har den enskilde valt att vänta på ett önskat

boende, alternativt tackat nej till erbjudet boende. Resursbrist har angivits i ett av dessa beslut. Av de tre övriga besluten avser ett beslut om dagverksamhet och två beslut om hemtjänst. När det gäller beslutet om dagverksamhet har den enskilde valt att vänta på en specifik dagverksamhet, alternativt tackat nej till erbjuden dagverksamhet. I det ena beslutet om hemtjänst vill den enskilde att en anhörig ska anställas som hemtjänstutförare. Stadsdelsnämnden menar att insatsen kan utföras av något av de auktoriserade hemtjänstföretagen inom kundvalet. I det andra fallet önskas hjälpen först i april.”

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

§ 19 Anmälan av månadsrapport för tiden tom den 31 maj 2011

DNR 201-58/2011

Föredragande Chatrin Engbo informerar om månadsrapporten för maj 2011. Äldreförvaltningen prognostiserar ett nettoöverskott för 2011 på 0,5 mnkr.

Rådet lägger ärendet till handlingarna.

9. Förvaltningschefens information

- Chatrin Engbo informerar om att en enig äldrenämnd beslutat om inriktningsärendet Förenklad biståndsbedömning på sammanträdet den 17 maj. Förvaltningen kommer att genomföra fokusgrupper där äldre får framföra sina synpunkter för att ge bra underlagsmaterial. Förvaltningen tar fram genomförandeärendet till äldrenämndens sammanträde i höst. Om allt går enligt planerna bör kommunfullmäktige besluta om ärendet i år så att en förenklad biståndsbedömning kan införas i staden från och med den 1 januari 2012.
- Ett nytt ärende om ersättningsnivåer och avgiftssystem bereds.
- I samband med omorganisationen har förvaltningen anställt en controller Patrik Simonsson som börjar på äldreförvaltningen i juni.

10. Genomgång av KPR:s balanslista över rådets frågor till förvaltningen

Balanslistan genomgås, de punkter som blev besvarade på extra mötet den 18 maj på förvaltningen tas bort från listan.

11. Anmälan av skrivelser, rapporter, informationsmaterial m.m.

Se pkt 3 på dagordningen.

12. Övriga frågor

Rådet tog upp att de årliga äldreomsorgsdagarna på Stockholmsmässan äger rum den 18 och 19 oktober i år.

Till Äldreomsorgsdagarna anmäler sig Olle Eriksson och Johnny Dahlin.

Rådet fastställer att på grund av de höga deltagarkostnaderna får inte fler än 4 representanter från rådet anmäla sig till mässan.

Vid protokollet

Barbara Ahlmark
Nämndsekreterare/tillika rådets sekreterare